

Flaskeæble.

Synonymer. Nonnetitte, Melonapple, Prinzenapfel.

Historie. Denne gamle Sort menes at stamme fra Holsten. Her i Landet fandtes den i den kongelige Frugttræplanteskole i Odense i 1795 under Navn af Nonnetitte eller Flaskeæble. Hirschfeld beskrev den i 1788 som Melonenapfel eller Flaschapel. Bentzien kalder den Nonnetity i sin »Håndbog for Frugttrædyrkere«, 1861. Det samme Navn finder vi den under i »Den danske Frugthave«, 1870. Bredsted kalder den Nonnetitte i sin »Håndbog i dansk Pomologi«, 1893. Det noget odiøse, plattyske Navn, Nonnetitte, ses der ingen Grund til at anvende, da Navnet Flaskeæble er lige så gammelt her i Landet og næppe kan give Anledning til Forvekslinger. Melon-Navnet, der bruges i Sverige, er så godt som ukendt her. Flaskeæble er meget ofte anbefalet til Dyrkning i Danmark, og tidligere fandtes Sorten i enhver større Privathave, medens den i de sidste årtier er blevet mindre plantet. I 1925 kom den ikke mellem de anbefalede Sorter. I 1920 var den efter Antal Træer Nr. 18 i Frugthaverne og Nr. 25 i Planteskolerne. I 1935 formeredes der 285 Træer af den i danske Planteskoler. .

Træet.

I **Planteskolen** er Sorten lidt besværlig at arbejde med, da den er af noget spinkel Vækst. Stammen må helst bindes til Stok. Forgreningen er sparsom, hvorfor Kronen bliver lovlig tynd. Bryder tit dårligt igennem ved Okulation og betegnes som en af de vanskeligste Æblesorter, også fordi den ofte får Kræft i Planteskolen.

Grundstamme. Vildstamme anbefales almindeligst; Dværgtræer skal være mere udsatte for Kræftangreb.

Beskrivelse af Træet. Trods Sortens Sygdomsmodtagelighed kan Træerne af Flaskeæble blive gamle. I Herregårds- og Præstegårds-haver m. v. findes der ofte gamle og ikke sjældent hældende Kæmpetræer, der udmærker sig ved en karakteristisk højtbygget Krone med mange, til at begynde med tætsiddende, ret tynde Grene, der ofte er forsynet med store, lukkede Kræftknuder. årsskuddene er tynde, lange og oprette eller lidt bøjede og knasede; i Spidsen er de lådne. Barken lysebrun og med få, iøjnefaldende Barkporer. Bladene er middelstore, ægrunde eller ovale og med skæv Spids, på Oversiden noget gulgrønne, underneden grågrønne, i Randen rundtakkede. Bladstilken og Ribberne rødlig. Akselbladene middelstore. Frugtknopperne, der sidder på meget korte Sporer, er middelstore, lange og spidse, brunrøde og lidt fildede i Spidsen. Blomstringen falder i sidste Halvdel af Sæsonen. Blomsterne er store, rosafarvede og kønne. Kromosomantallet er 34, Blomsterstøvet er godt. Befrugtningen normal; kan befrugtes af mange kendte Sorter.

Dyrkningsforhold. Som nævnt kan Træet blive gammelt. En Medarbejder skriver, at ca. 125 år gamle Træer efter nogle års gennemført Sprøjtning er blevet smukke og er kommet til at se yngre ud. Det kan hændes, at Træerne dør i en tidlig Alder. I en årrække kan Træerne nøjes med en ringe Plads, men efterhånd

den bliver de temmelig store. 50-årige Træer er målt til 12 m i Diameter. I Haven ved Bregentved målte et 60-årigt Træ 9 m i Højden og 11 m i Bredden. 11 ca. 50-årige Træer i Eksporthaven samme Steds havde hver 16 Grene og målte 5 X 7 m.' Frugterne sidder løst, og da Træerne går højt til Vejrs, må der være godt Læ. Trives bedst på varm Jord, der godt må være svær. Gødskningen må naturligvis afpasses efter Træets Sundhedstilstand og Vækst. En Medarbejder bemærker, at svagt voksende Træer ikke er sundere end kraftigt voksende, og at man næppe af Hensyn til Faren for Kræft skal spare på Gødningen. De unge Træer beskæres gerne ret stærkt for at få opbygget en stiv Krone. Senere kan man nøjes med en Udtynding og Bortfjernelse af syge Dele. Sporebeskæring kan dog godt praktiseres. Flaskeæble anses ikke for egnet til Ompodning, og til Indpodning i andre Sorter kommer den sjældent i Betragtning. Frugtbarheden er meget sparsom i de yngre år, senere er den ofte rig og temmelig regelmæssig. 8 ca. 125 år gamle Træer gav i 1936 2.000 kg pæn Frugt i Frugthaven ved St. Restrup, skriver Forstander K. Balle. Da Frugten er noget tilbøjelig til at blive for lille, vil Udtynding undertiden være gavnlig, men den er vanskelig at gennemføre for gamle Træer.

Forhold overfor Sygdomme og Skadedyr. Flaskeæble er i og for sig hårdført, men da Træet angribes slemt af Sygdomme, giver det ofte **det** modsatte Indtryk. Kræft er dens værste Fjende; de unge Træer kan blive slemt medtaget af denne Sygdom og helt bukke under; ofte vokser Træerne dog fra Angrebet, selv om de s. R. har mange Kræftsår, som giver Anledning til en rig Udvikling af Vandskud. »Har været meget angrebet af Kræft, men de fleste Sår er vokset over, men der er Tusinder af Kræftknuder«. Toptørhed er også typisk for Sorten og følger i Kræftens Kølvand. Skurv og Frugtskimmel hjemses Sorten også af. Er ret let at sprøjte, da den tåler Kemikalierne temmelig godt. Alm. Bordeauxvædske frarådes, så længe Frugten er håret.

Gamle Træer af Flaskeæble i Gl. Hestehauge.

Frugten.

Størrelsen. Oftest middelstor. 7 cm høj og 6 cm bred til 7,5 X 6,5 cm.

Formen. Valseformet til noget ægformet. Bugen sidder på Midten, og herfra aftager Frugten jævnt mod begge Ender. Lidt kantet og ofte lidt skæv. Er et velformet og karakteristisk Æble.

Farven. Den grønne Grundfarve går over til gulligrøn!, gult og gulhvidt. Solsiden med rød til karminrød Dækfarve, der er fordelt i Striber, små Prikker og uregelmæssig Marmorering; stærkt solbeskinnede Frugter kan give Indtryk af at være helt røde, medens Skyggefrugter kun er sparsomt farvede. Huden er tør og glinsende. Brune Hudpunkter findes hist og her.

Bægeret er middelstort og lukket; det sidder i en bred og uregelmæssig, af grove Folder omgivet Nedsænkning, og Hovedribberne fortsætter mere eller mindre afladede ned over Frugten. Støvtrådene er lidt under midtstillede i det kegleformede Bægerrør. Griflerne adskilte halvvejs ned, hvidfildede ved Delingsstedet.

Stilken er lang og tynd; den sidder i en lille Grube, der kan være beklædt med stråleformet Rust.

Kødet er hvidt med grønne årer; det er fint og fast, ikke meget saftigt, men af en behagelig syrlig Smag og med en stærk og ejendommelig Aroma. Lugten er stærk og krydret.

Kærnehuset er stort, ovalt til tenformet. Kamrene er helt åbne, store og tilspidsede. Kærnerne er fåtallige, brune, runde og spidse.

Modningstid. Frugten plukkes omkring 1. Oktober. Af Frygt for Nedblæsning plukkes der undertiden for tidligt — til Skade for Frugtens Opbevaring. Har Sæson i December-Januar eller November-Februar. Ved god Opbevaring kan den holde sig endnu længere. Frugten er tilbøjelig til at rynke på Lageret, især når den er plukket for tidligt og opbevaret i tør Luft.

Anvendelse. Flaskeæble er et Spiseæble, der af mange sættes højt, andre finder det for tørt og karakteriserer det som en 2. Rangs Frugt. I Køkkenet er det meget anvendeligt.

Handelsværdien. Efterspurgt af Kunderne og har fra gammel Tid et godt Navn. En Frugthandler anfører, at Sorten vist har udspillet sin Rolle, og at den let kan erstattes med andre og bedre Sorter. Mange Kunder, især af de ældre, der kender Sorten fra deres Barndom, køber det dog gerne, medens andre slet ikke bryder sig om Æblet. Er temmelig let at sortere, men ikke altid så let at pakke. Tåler godt Behandlingen og kommer frem på Markedet i god Tilstand.

Dyrkningsværdi.

Skønt Flaskeæble er forholdsvis let at dyrke her i vort fugtige Klima, og til Trods for, at Frugten er yndet af mange, er det dog tvivlsomt, om Sorten kan anbefales til Plantning. Dette gælder både med Henblik på Privathaver og Erhvervsfrugtavl. I store Privathaver bør man dog afse en Plads til denne gamle og særprægede Sort. Der forekommer flere Varianter af Sorten. Ved Frugtsorts-undersøgelserne 1918—22 noteredes om: Dobbelt Flaskeæble, Blodrødt Flaskeæble og Flaskeæble fra Als. Ingen af disse er videre udbredt, og deres Værdi er ikke nærmere undersøgt.

Flaskeæble. 50-årigt Træ i Haven ved Orebygård, 6 m højt og 7 m bredt.